

Πρόεδρος Σ. Βουγιούκαλος, Πρόεδρος Εφετών
Εισηγητής Θ. Κανελλόπουλος, Εφέτης
Δικηγόρος Κ. Καζά

[...] Κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν 2121/1993 "οι πνευματικοί δημιουργοί, με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα)". Με το άρθρο 2 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι "Ως έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή, ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις, με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα, με μουσική ή χωρίς ... οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι το έργο, ως πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, που εκφράζεται με οποιαδήποτε μορφή προσιτή στις αισθήσεις, προστατεύεται από τις εν λόγω και λοιπές διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον, ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις της γενικής ρήτρας (άρθρο 2 παρ. 1), δηλαδή εφόσον είναι πρωτότυπο (ΑΠ 152/2005). Τα αναφερόμενα ως άνω δύο δικαιώματα (περιουσιακό και ηθικό), τα οποία, όπως αναφέρθηκε, χαρακτηρίζονται ως αποκλειστικά και απόλυτα, περιλαμβάνουν τις εξουσίες, που απαριθμούνται, ενδεικτικά, στα άρθρα 3 και 4 του Ν 2121/1993. Ειδικότερα, το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στο δημιουργό, εκτός των άλλων, την εξουσία να επιτρέπει ή να απαγορεύει την εγγραφή και την αναπαραγωγή του έργου με κάθε μέσο, τη θέση σε κυκλοφορία του πρωτοτύπου ή αντιτύπων του έργου, την παρουσίαση του έργου στο κοινό, τη δημόσια εκτέλεση του έργου, τη μετάδοση ή αναμετάδοση του έργου στο κοινό με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς κ.λπ.

Εξάλλου, το ηθικό δικαίωμα, το οποίο, κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του ως άνω νόμου, είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος, παρέχει στο δημιουργό ιδίως τις εξουσίες: α) της απόφασης για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο κατά οποιούς το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό (δημοσίευση), β) της αναγνώρισης της πατρότητας του πάνω στο έργο και ειδικότερα την εξουσία να απαιτεί, στο μέτρο του δυνατού, τη μνεία του ονόματος του στα αντίτυπα του έργου και σε κάθε δημόσια χρήση του έργου του ή, αντίθετα, να κρατάει την ανωνυμία του ή να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, γ) της απαγόρευσης κάθε παραμόρφωσης, περικοπής ή άλλης τροποποίησης του έργου του, καθώς και κάθε προσβολής του δημιουργού οφειλομένης στις συνθήκες παρουσίασης του έργου στο κοινό, δ) της προσπέλασης στο έργο του, έστω και αν το περιουσιακό δικαίωμα στο έργο ή η κυριότητα στον υλικό φορέα του έργου ανήκει σε άλλον, οπότε η προσπέλαση πρέπει να πραγματοποιείται κατά τρόπο που προκαλεί τη μικρότερη δυνατή ενόχληση στο δικαιούχο. Σημειώνεται, ότι ως δημόσια εκτέλεση θεωρείται κάθε χρήση ή εκτέλεση ή παρουσίαση έργου, που κάνει το έργο προσιτό σε κύκλο προσώπων ευρύτερο από το στενό κύκλο της οικογένειας και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, ανεξαρτητως από το αν τα πρόσωπα αυτού του ευρύτερου κύκλου βρίσκονται στον ίδιο ή σε διαφορετικούς χώρους (άρθρο 3 παρ. 2 Ν 2121/1993).

Περαιτέρω, το δικαίωμα στην πνευματική ιδιοκτησία μπορεί, κατά το περιουσιακό του περιεχόμενο (άρθρο 3), να αποτελεί αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης, δηλαδή μεταβίβασης (εκπονητική δικαιοπραξία) ή εκμετάλλευσης του με τη μορφή της άδειας ή της σύμβασης εκμετάλλευσης (άρθρα

12 και 13). Η διαφορά μεταξύ σύμβασης και άδειας εκμετάλλευσης (που αποτελούν και οι δύο υποσχετικές δικαιοπραξίες) συνίσταται στο ότι στη σύμβαση εκμετάλλευσης ο αντισυμβαλλόμενος με τον πνευματικό δημιουργό αναλαμβάνει την υποχρέωση να ασκήσει τις εξουσίες, οι οποίες απορρέουν από το περιουσιακό δικαίωμα και για τις οποίες καταρτίστηκε η σύμβαση, ενώ στην άδεια η άσκηση εξουσιών, που απορρέουν από το περιουσιακό δικαίωμα, αποτελεί ευχέρεια του αντισυμβαλλομένου. Αντίθετα, το ηθικό δικαίωμα, το οποίο, κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν 2121/1993, είναι ανεξάρτητο από το περιουσιακό δικαίωμα και παραμένει στο δημιουργό ακόμα και μετά τη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος, είναι αμεταβίβαστο μεταξύ ζώντων. Όμως, μετά το θάνατο του δημιουργού το δικαίωμα αυτό περιέρχεται στους κληρονόμους του, που οφείλουν να το ασκούν σύμφωνα με τη θέληση του δημιουργού, εφόσον τέτοια θέληση έχει ρητά εκφραστεί (άρθρο 12 παρ. 2 του Ν 2121/1993).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο δημιουργός έργου του λόγου ή της τέχνης, ακόμη και αν μεταβιβάσει το περιουσιακό του δικαίωμα, διατηρεί το αντίστοιχο επί του έργου ηθικό δικαίωμα, το οποίο, ως εκδήλωση της προσωπικότητας του δημιουργού, αφενός μεν καθιερώνεται και προστατεύεται από τις διατάξεις των άρθρων 57 και 59 ΑΚ, αφετέρου δε παρέχει, μεταξύ άλλων, τις εξουσίες της αναγνώρισης της πατρότητας και της περιφρουρήσεως του έργου. Συγκεκριμένα, η πρώτη από τις ανωτέρω εξουσίες, ήτοι αυτή της αναγνώρισης της πατρότητας, περιλαμβάνει και την εξουσία, να προβάλλει ο πνευματικός δημιουργός το όνομα του πάνω στο έργο. Η παράλειψη, με οποιοδήποτε τρόπο, της αναφοράς του ονόματος του δημιουργού, έστω και χωρίς αμφισβήτηση της πατρότητας του έργου, αποτελεί προσβολή του ηθικού δικαιώματος. Σε σύνθετο, μάλιστα, έργο, όπως είναι τα τραγούδια, τέτοια προσβολή του ηθικού δικαιώματος μπορεί να υπάρξει και όταν προβάλλεται το όνομα μόνον ενός από τους περισσότερους δημιουργούς. Η προβολή του ονόματος του δημιουργού πρέπει κάθε φορά να γίνεται με τον τρόπο, που επιβάλλεται από το είδος του έργου και από τον τρόπο της παρουσιάσεως του στο κοινό, να ακολουθούνται δε και οι διαμορφωμένες συνήθειες, εφόσον δεν υπάρχει διαφορετική συμβατική ρύθμιση. Πάντως, είναι επιτρεπτή κατ' αρχήν η συμφωνία, με την οποία ο δημιουργός παραιτείται από την εξουσία προβολής του ονόματος του πάνω στο έργο ή σε συνάφεια με αυτό. Εξάλλου, η εξουσία διατηρήσεως της ακεραιότητας (περιφρουρήσεως) του έργου εκδηλώνεται συνήθως αρνητικά, με τη δυνατότητα αποτροπής κάθε αλλοιώσεως, που δεν βρίσκει σύμφωνο τον πνευματικό δημιουργό. Το περιεχόμενο της ανωτέρω εξουσίας είναι ευρύ, διότι δίνει τη δυνατότητα στο δημιουργό να απαγορεύει οποιαδήποτε μεταβολή του έργου του, που γίνεται χωρίς την άδεια του. Ακόμη και όποιος απέκτησε με σύμβαση την πνευματική ιδιοκτησία, δε μπορεί να κάνει στο έργο μεταβολές, τις οποίες κρίνει αναγκαίες για την καλύτερη εκμετάλλευση του, παρά μόνο στο μέτρο που ο δημιουργός επιτρέπει τις μεταβολές αυτές. Με σύμβαση, όμως, μπορεί να επιτραπεί κάθε αλλοίωση του έργου και η εκμετάλλευση του στην αλλοιωμένη μορφή. Όταν δεν υπάρχει ειδική συμφωνία, επιτρέπονται μόνον εκείνες οι αλλοιώσεις που έχουν ρητά συμφωνηθεί ή που επιβάλλονται από τον σκοπό της σχετικής συμφωνίας (ΕφΑΘ 631/1990 ΕλλΔνη 1991,206).

Περαιτέρω, μεταξύ των έργων, που αποτελούν αντικείμενο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, περιλαμβάνονται και τα οπτικοακουστικά έργα. Στα έργα αυτά, το ζήτημα ποιος είναι δημιουργός του έργου λύεται με το άρθρο 9 του Ν 2121/1993, σύμφωνα με το οποίο τεκμαίρεται ως δημιουργός αυτού ο σκηνοθέτης. Στα οπτικοακουστικά έργα περιλαμβάνονται τα κινηματογραφικά έργα (φιλμ), είτε είναι σε υλικό φορέα κατάλληλο για κινηματογραφική προβολή, είτε με ψηφιακή μορφή dvd ή video, καθώς και οι θεατρικές παραστάσεις. Η οργάνωση της εκμετάλλευσης των οπτικοακουστικών έργων αποτελεί ένα σύνθετο πρόβλημα του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, γιατί το δικαίο οφείλει να συμβιβάσει αντιτιθέμενα συμφέροντα. Από τη μια πλευρά βρίσκεται ο παραγωγός, ο οποίος, έχοντας επενδύσει σημαντικά κεφάλαια για την ολοκλήρωση του έργου, επιθυμεί να έχει τη βεβαιότητα, ότι θα μπορεί να ελέγξει την παραγωγή του, χωρίς να απειλείται από τα δικαιώματα και τις αντικρουόμενες, ενδεχομένως, απαιτήσεις των δημιουργών των επιμέρους συμβολών. Από την άλλη

πλευρά βρίσκονται οι δημιουργοί, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εκμεταλλευτούν τα δικαιώματα τους και να αποκομίσουν το μεγαλύτερο δυνατό όφελος. Η οργάνωση των μεταξύ τους σχέσεων είναι συχνά δυσχερής, γιατί η δημιουργία ενός οπτικοακουστικού έργου Βασίζεται στη συνεργασία πολλών δημιουργών.

Με βάση τις κατηγορίες της πνευματικής ιδιοκτησίας, το οπτικοακουστικό έργο θεωρείται ως συλλογικό έργο, κατά την έννοια του άρθρου 7 παρ. 2 του Ν 2121/1993. Η μουσική, είτε όταν προϋπάρχει, είτε δημιουργήθηκε ειδικά, με σκοπό να χρησιμοποιηθεί σε ένα συγκεκριμένο έργο, είναι αυτόνομο έργο, δεκτικό χωριστής εκμετάλλευσης. Ο δημιουργός-συνθέτης αυτής δεν χάνει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, που έχει πάνω στη σύνθεση του, ακόμα και αν αυτή ενσωματωθεί στο συγκεκριμένο κινηματογραφικό έργο. Στις συμβάσεις μεταξύ παραγωγού και σκηνοθέτη και μεταξύ παραγωγού και δημιουργών των επί μέρους συμβολών, πρέπει να ορίζονται συγκεκριμένα οι εξουσίες του περιουσιακού δικαιώματος του σκηνοθέτη και των άλλων δημιουργών, οι οποίες μεταβιβάζονται στον παραγωγό (άρθρο 34 παρ. 1α` περίοδος και παρ. 2α` περίοδος). Σε αντίθεση, το άρθρο 34 παρ. 1 και παρ. 2 του ως άνω νόμου προβλέπει ένα τεκμήριο μεταβίβασης στον παραγωγό εκείνων των εξουσιών από το περιουσιακό δικαίωμα, οι οποίες είναι αναγκαίες για την εκμετάλλευση του οπτικοακουστικού έργου, σύμφωνα με το σκοπό της σύμβασης (ΕφΑΘ 2440/2006 ΕλλΔνη 49,584). Με αυτόν τον τρόπο ο νόμος λειτουργεί προστατευτικά προς το δημιουργό και εφαρμόζει την αρχή του σκοπού της μεταβίβασης, που αποτυπώνεται στο άρθρο 15 παρ. 4. Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται οι μουσικοσυνθέτες και οι στιχουργοί. Για αυτούς δεν ισχύει το τεκμήριο μεταβίβασης. Ο νόμος επιφυλάσσει γι` αυτούς ιδιαίτερη μεταχείριση, αφού απαιτείται πάντοτε ξεχωριστή - ρητή - σύμβαση μεταβίβασης του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί της μουσικής σύνθεσης ή και των στίχων μεταξύ παραγωγού και μουσικού ή στιχουργού. Τα λεγόμενα "μουσικά δικαιώματα" αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης των εταιριών συλλογικής διαχείρισης, στις οποίες οι συνθέτες ή οι στιχουργοί έχουν μεταβιβάσει αυτά, ή ατομικής διαχείρισης, όταν κατέχουν τα δικαιώματα αυτά οι ίδιοι οι συνθέτες ή οι στιχουργοί.

Χωρίς την άδεια τους ο παραγωγός δεν μπορεί ούτε να εγγράψει τη μουσική και τους στίχους στο οπτικοακουστικό έργο, ούτε πολύ περισσότερο να προχωρήσει στη μηχανική αναπαραγωγή τους, σε φορείς ήχου και εικόνας ή να τους εκμισθώσει σε τρίτους ή να τους πωλήσει σε οποιονδήποτε τρίτο. Επομένως, για κάθε εκμετάλλευση του οπτικοακουστικού έργου απαιτείται διπλή συναίνεση, ήτοι α) η συναίνεση του παραγωγού, εφόσον αυτός έχει αποκτήσει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του οπτικοακουστικού έργου από το σκηνοθέτη ή δημιουργό και β) του μουσικοσυνθέτη και του στιχουργού ως προς τις δημιουργικές συμβολές τους. Χωρίς τη συνδρομή και των δύο η εκμετάλλευση του έργου είναι παράνομη (Βλ. ΕφΑΘ 8532/2006).

Τέλος, κατά το άρθρο 65 παρ. 1 του Ν 2121/1993, σε κάθε περίπτωση προσβολής της πνευματικής ιδιοκτησίας ή του συγγενικού δικαιώματος ο δημιουργός ή ο δικαιούχος του συγγενικού δικαιώματος μπορεί να αξιώσει την αναγνώριση του δικαιώματος του, την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον. Κατά την περ. 2 του ίδιου άρθρου, όποιος υπαιτίως προσέβαλε την πνευματική ιδιοκτησία ή τα συγγενικά δικαιώματα άλλου, υποχρεούται σε αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης. Η αποζημίωση δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το διπλάσιο της αμοιβής, που συνήθως ή κατά νόμο καταβάλλεται για το είδος της εκμετάλλευσης που έκανε χωρίς την άδεια ο υπόχρεος. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, σε περίπτωση προσβολής παρέχεται στο δημιουργό ή στο δικαιούχο συγγενικού δικαιώματος αξίωση για αναγνώριση του δικαιώματος, ενώ σε περίπτωση παράνομης υπαιτίας προσβολής δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση και ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστη. Προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας πάνω στο έργο, που ως τέτοιο νοείται και η μουσική σύνθεση με κείμενο ή χωρίς κείμενο, είναι κάθε πράξη, που επεμβαίνει στις εξουσίες (ηθικές και περιουσιακές) του δημιουργού, εφόσον η πράξη αυτή γίνεται χωρίς την άδεια του

δημιουργού ή χωρίς να συντρέχει άλλος λόγος που να αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής, όπως συναίνεση του δημιουργού, συμβατικός περιορισμός κ.λπ. (Μ.-Θ. Μαρίνου, Πνευματική Ιδιοκτησία, σελ. 276, ΕφαΘ 6234/2007, Εφθεσ 1286/2007, ΕφαΘ 143/2004). Προσβολή αποτελεί και ο τρόπος παρουσιάσεως του έργου στο κοινό και μπορεί να αφορά ποιοτικά κριτήρια, όπως η κακή εκτέλεση μουσικού έργου, ή να αναφέρεται σε χρήση του έργου για διαφημιστικούς σκοπούς χωρίς την άδεια του δημιουργού (Δ. Καλλινίκου, Πνευματική Ιδιοκτησία και Συγγενικά Δικαιώματα, έκδ. 2000, σελ. 91). Επομένως, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις του άρθρου 65 παρ. 2 του Ν 2121/1993, σε συνδυασμό και με αυτές των άρθρων 57, 58, 297, 298, 914 και 932 ΑΚ, κάθε πράξη που έχει ως αντικείμενο και περιεχόμενο όμοιο με το αντικείμενο και περιεχόμενο της πνευματικής ιδιοκτησίας, εφόσον αυτή δεν συντελείται από τον δικαιούχο ή με την συναίνεση του, συνιστά αντικειμενικώς παράνομη πράξη, οπότε συντρέχοντων και των λοιπών ουσιαστικών όρων του άρθρου 914 του ΑΚ, όπως η υπαιτιότητα, η ύπαρξη ζημίας και ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ παρανόμου πράξεως και ζημίας, γεννιέται αξίωση προς αποζημίωση και για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης (ΑΠ 919/2007, ΑΠ 834/2000 ΠοινΧρ 2001,138, ΕφαΘ 6234/2007, Εφθεσ 1286/2007, Εφθεσ 3022/2006, ΕφαΘ 9040/2000 ΕλλΔνη 2002,217).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, από τις [...] αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Οι τρεις ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες είναι θυγατέρες και κληρονόμοι του συνθέτη (..) και με την ιδιότητα τους αυτή είναι αποκλειστικές δικαιούχοι του ηθικού δικαιώματος σε όλα τα έργα του πιο πάνω πνευματικού δημιουργού, καθόσον δυνάμει έγγραφης σύμβασης προέβησαν στη μεταβίβαση του περιουσιακού δικαιώματος της εκμεταλλεύσεως της πνευματικής ιδιοκτησίας του εν λόγω δημιουργού στον οργανισμό συλλογικής διαχειρίσεως "Ελληνική Εταιρία προς Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας - ΑΕΠΙ". Μεταξύ των έργων του πατέρα των εναγουσών περιλαμβάνονται και τα τραγούδια με τον τίτλο "....." και ".....", τα οποία συνέθεσε ο εν λόγω πνευματικός δημιουργός, με στίχους του μεν πρώτου του, του δε δεύτερου των και Ο εναγόμενος, ο οποίος είναι καταξιωμένος θεατρικός επιχειρηματίας, το καλοκαίρι του έτους 2003 και καθ' όλη τη θεατρική περίοδο, παρουσίασε στο θέατρο "....." το θεατρικό έργο του συγγραφέα με τίτλο ".....", το οποίο το έτος 1958 είχε γυριστεί σε ομώνυμη ταινία, που γνώρισε τεράστια επιτυχία και κατέστη κλασικό δημιούργημα του ελληνικού κινηματογράφου.

Κατά τη διάρκεια της θεατρικής αυτής παραστάσεως, εκτελέστηκαν και τα ανωτέρω δύο τραγούδια, συνθέσεως του πατέρα των εναγουσών, σε διασκευή προσαρμοσμένη στις ανάγκες της παραστάσεως και συγκεκριμένα το τραγούδι "....." ακούστηκε τέσσερις φορές και το τραγούδι "....." μία φορά. Παρ' όλα αυτά, δεν αναφερόταν με οποιοδήποτε τρόπο το όνομα του πατέρα των εναγουσών ως δημιουργού των ανωτέρω δύο έργων. Αντίθετα, τόσο στο πρόγραμμα, που διανεμόταν στους θεατές της παραστάσεως, όσο και στη μαρκίζα του θεάτρου αναγραφόταν, ότι η μουσική του έργου ήταν δημιουργία του [...] Αποδείχθηκε, επίσης, ότι το πρώτο από τα ένδικα τραγούδια, ήτοι αυτό με τον τίτλο ".....", το οποίο είχε τον αυτόν τίτλο με την παράσταση και το θεατρικό έργο του και ως εκ τούτου αποτελεί κεντρικό πυρήνα του όλου έργου και αναπόσπαστο μέρος αυτού, είχε υποστεί διασκευή στη μουσική του δημιουργού και μάλιστα κατά τρόπο που απείχε σημαντικά από τον πραγματικό ρυθμό και τη μελωδία του έργου. Στην ως άνω δημόσια εκτέλεση και διασκευή των ενδίκων τραγουδιών προέβη ο εναγόμενος, χωρίς να έχει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια, παραλείποντας παράλληλα, όπως αναφέρθηκε, να αναγράψει και το όνομα του συνθέτη των έργων, ο οποίος υπήρξε συνδημιουργός των δύο τραγουδιών. Με τον τρόπο αυτό ο εναγόμενος προσέβαλε το ηθικό δικαίωμα των εναγουσών κληρονόμων του ανωτέρω δημιουργού, καθόσον, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, στο ηθικό δικαίωμα περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και η εξουσία της αποφάσεως για το χρόνο, τον τόπο και τον τρόπο, κατά τους οποίους το έργο θα γίνει προσιτό στο κοινό, καθώς και η εξουσία της απαγορεύσεως κάθε παραμορφώσεως ή άλλης τροποποιήσεως του έργου, εξουσία που συνιστά έκφανση της περιφρουρήσεως του έργου και η οποία θίγεται από την

άνευ αδείας δημόσια εκτέλεση των ενδίκων δύο τραγουδιών με την αλλοίωση που αναφέρθηκε. Επίσης, η παράλειψη της αναγραφής του ονόματος του ανωτέρω συνθέτη των τραγουδιών αυτών, ιδίως στο πρόγραμμα του θεατρικού έργου που διανεμόταν πριν την έναρξη της παραστάσεως, προσβάλλει την εξουσία της αναγνωρίσεως της πατρότητας του έργου, που αποτελεί και αυτή περιεχόμενο του ηθικού δικαιώματος των εναγουσών. Την προσβολή αυτή επιτείνει αναμφισβήτητα η αναγραφή στη μαρκίζα του θεάτρου, ότι η μουσική επένδυση της συγκεκριμένης θεατρικής παραστάσεως είναι δημιούργημα του Σημειώνεται, ότι η προσβολή της πατρότητας του έργου στοιχειοθετείται ακόμη και εάν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται η πατρότητα αυτού. Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος προσέβαλε το ηθικό δικαίωμα των εναγουσών, κατά τον αμέσως προαναφερόμενο τρόπο, υπαίτιως, διότι ως εμπειρότατος θεατρικός παραγωγός γνώριζε, ότι η μεταβίβαση των πνευματικών δικαιωμάτων των μουσικοσυνθετών και στιχουργών επί των διακεκριμένων συμβολών τους σε ένα σύνθετο (οπτικοακουστικό) έργο, όπως η ανωτέρω θεατρική παράσταση, απαιτεί ξεχωριστές συμβάσεις. Η ευθύνη αυτή του εναγομένου ουδόλως αναιρείται από το γεγονός ότι αυτός, δυνάμει συμβάσεως, που κατήρτισε με τον, νόμιμο κληρονόμο του, σκηνοθέτη και σεναριογράφου του έργου ".....", απέκτησε το δικαίωμα, παραλαμβάνοντας και στο σχετικό κείμενο, να αποδώσει στη συγκεκριμένη θεατρική παράσταση το παραπάνω έργο. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο εναγόμενος συνέχισε τη δημόσια εκτέλεση των δύο τραγουδιών σε διασκευή, χωρίς να αναγράψει στο πρόγραμμα το όνομα του συνθέτη αυτών, ακόμη και μετά την επίδοση σ' αυτόν, στις 4.8.2003, της από 25.7.2003 εξώδικης δήλωσης της ΑΕΠΙ, με την οποία η τελευταία, ως διαχειριζόμενη το περιουσιακό δικαίωμα των εναγουσών επί των δύο τραγουδιών, απαγόρευσε τη χρήση αυτών, με αποτέλεσμα να υποβληθεί κατ' αυτού σχετική αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, που έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 3004/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, πλήρως αποδεικνύεται, ότι η προσβολή του ηθικού δικαιώματος των εναγουσών στα πιο πάνω δύο έργα, ως κληρονόμων του συνθέτη αυτών, υπήρξε παράνομη και υπαίτια εκ μέρους του εναγομένου, ο οποίος επέδειξε τουλάχιστον βαριά αμέλεια. Από την προσβολή αυτή οι ενάγουσες υπέστησαν ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας, ενόψει του Βαθμού υπαιτιότητας του εναγομένου, του είδους και της βαρύτητας της προσβολής του δικαιώματος των εναγουσών, η οποία συνίσταται στη δημόσια εκτέλεση των τραγουδιών σε διασκευή, χωρίς άδεια προς τούτο και χωρίς να αναφέρεται το όνομα του συνθέτη, της εκτάσεως της βλάβης τους καθώς και της οικονομικής και κοινωνικής καταστάσεως των μερών, από τους οποίους ο εναγόμενος είναι, όπως αναφέρθηκε, καταξιωμένος θεατρικός επιχειρηματίας, πρέπει να επιδικαστεί σε κάθε ενάγουσα ως χρηματική ικανοποίηση το ποσό των 4.000 ευρώ, το οποίο, κρίνεται εύλογο με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο επεδίκασε το ανωτέρω ποσό σε κάθε ενάγουσα, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής, και ακολούθως, κατανέμοντας τα δικαστικά έξοδα ανάλογα με την έκταση της νίκης και της ήττας εκάστου διάδικου μέρους (άρθρο 178 ΚΠολΔ), καταδίκασε τον εναγόμενο σε μέρος των δικαστικών εξόδων των εναγουσών ποσού 500 ευρώ, ορθά έκρινε και συνεπώς οι σχετικοί λόγοι εφέσεως, με τους οποίους οι εκκαλούσες ισχυρίζονται τα αντίθετα, είναι ουσιαστικά αβάσιμοι. Κατόπιν αυτού, πρέπει να απορριφθεί η έφεση των εναγουσών ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Διάταξη, όμως, για δικαστικά έξοδα, όσον αφορά τη συζήτηση της ως άνω εφέσεως, δεν θα περιληφθεί, αφού ο εφεσίβλητος ερημοδικεί.

Απορρίπτει τις εφέσεις.